

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska
Slovak Blind and Partially Sighted Union

Sekulská 1
842 50 Bratislava
Slovenská republika

tel.: +421/2/69 20 34 20
+421/2/69 20 34 30
fax: +421/2/69 20 34 47

IČO: 00683876
DIČ: 2020804731

e-mail: unss@unss.sk
web: www.unss.sk

Tlačová správa

V Bratislave
Dátum 2.1.2015

Na okamžité
uverejnenie

Vybavuje:
Stanislav Sokol

Telefónne číslo:
02/69 20 34 21

Svetový deň Braillovo písma 4. január 2015

Svetový deň Braillovo písma si pripomínáme každoročne 4. januára na počesť Louisa Brailly, vynálezcu Braillovo písma, ktorý sa narodil v tento deň v roku 1809.

Takmer 200 rokov sa nevidiaci ľudia učia čítať a písať pomocou Braillovo písma. Toto písmo je systémom znakov hmatovej abecedy tvorenej šiestimi bodmi v matici s 3 krát 2 pozíciami slúžiacimi na reprezentáciu písmen, číslíc a symbolov väčšiny jazykov sveta. Miliómom nevidiacich ľudí na celom svete umožňuje prístup k literatúre, štúdiu a zamestnaniu. Braillovo písmo vynášiel mladý nevidiaci muž Louis Braille v roku 1824, keď mal 15 rokov. V tom čase študoval Louis v Kráľovskom inštitúte pre nevidiacu mládež v Paríži. Chcel čítať knihy rovnako ako ostatní, a tak pracoval na vytvorení hmatovej abecedy, ktorá by sa dala ľahko naučiť a používať.

Pre študentov je Braillovo písmo kľúčom ku gramotnosti a budúcemu zamestnaniu. V mnohých krajinách sveta je však potrebný súhlas držiteľov autorských práv na prepis kníh do prístupných formátov ako je Braillovo písmo alebo zväčšená tlač. Neexistencia výnimky v autorskom zákone konkrétnej krajiny zásadne sťažuje nevidiacim a slabozrakým ľuďom prístup ku vzdelaniu. Slovenské autorské právo takúto výnimku obsahuje.

Okrem toho braillovske knihy vydané v jednej krajine obvykle nemôžu byť zdieľané nevidiacimi čitateľmi z inej krajiny. Každá krajina tak musí vydávať svoje vlastné prístupné knihy, čím zbytočne vznikajú duplikáty a náklady na ich vydanie. Tie môžu byť redukované, ak bude možné braillovske knihy zdieľať aj cez hranice štátov.

Svetová únia nevidiacich (WBU) mnoho rokov pracovala spolu s ďalšími medzinárodnými organizáciami vrátane Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) na príprave zmluvy, ktorá by odstránila spomínané prekážky. Výsledkom je Marakéšska zmluva, ktorú prijala WIPO v júni 2013.

Štáty, ktoré ratifikujú zmluvu, budú povinné do svojho národného autorského práva zaradiť výnimku, podľa ktorej nebude potrebný súhlas držiteľa autorských práv na výrobu prístupných kópií diel ako sú knihy v Braillovom písme. Marakéšska zmluva tiež dáva právo knižniciam a organizáciám pre nevidiacich vymieňať si cezhranične prístupné knihy a ďalšie diela, rovnako bez súhlasu držiteľa autorských práv.

Ku dnešnému dňu Marakéšsku zmluvu podpísalo 81 štátov, ratifikovaná však bola len štyrmi: India, El Salvador, Uruguay a Spojené arabské emiráty. WBU i Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska si vysoko cenia, že tieto štáty pochopili dôležitosť zmluvy pre svojich nevidiacich občanov a občanov s poruchami čítania. K tomu, aby sa táto zmluva stala skutočne účinnou je však potrebná ratifikácia väčšiny štátov.

Ratifikáciu zmluvy Slovenskom a krajinami Európskej únie brzdí pretrvávajúci kompetenčný spor medzi Európskou komisiou a členskými štátmi EÚ, či je podpis zmluvy vo výlučnej kompetencii EÚ alebo v spoločnej kompetencii EÚ a jej členských štátov. Preto spolu s WBU vyzývame všetky štáty, aby zmluvu ratifikovali v nastávajúcom roku 2015. Osobitne vyzývame Európsku komisiu, vládu Slovenskej republiky a vlády členských štátov EÚ, aby odstránili svoj kompetenčný spor a čo najskôr pristúpili k podpisu a ratifikácii Marakéšskej zmluvy. Pre vzdelávanie, spoločenské a pracovné uplatnenie ľudí so zrakovým postihnutím je potrebné umožniť im čo najpriamejší prístup k širokému okruhu literatúry v prístupných formátoch.

Viac informácií o Marakéšskej zmluve nájdete na web stránke WBU:

<http://www.worldblindunion.org/English/our-work/our-priorities/Pages/right-2-read-campaign.aspx>

Slovenský preklad zmluvy sa nachádza na adrese:

<https://lt.justice.gov.sk/Material/MaterialHome.aspx?instEID=-1&matEID=6874&langEID=1>

Svetová únia nevidiacich (World Blind Union - WBU) je svetová organizácia reprezentujúca 285 miliónov nevidiacich a slabozrakých ľudí. Členmi sú organizácie z viac ako 190 krajín, ako aj medzinárodné organizácie pracujúce v oblasti zrakového postihnutia.

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska je občianske združenie, ktorého členmi sú nevidiaci a slabozrakí ľudia, ich priaznivci, priatelia a rodičia. V súčasnosti má takmer 4 200 členov združených v 66 základných organizáciách. Svoje služby, poradenstvo a aktivity poskytuje ľuďom so zrakovým postihnutím v každom kraji Slovenska bezplatne. Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska vznikla v roku 1990.

Kontakt:

Stanislav Sokol, PR manažér ÚNSS

Tel.: 02/69 20 34 21, 0911 469 653

e-mail: stanislav.sokol@unss.sk

www.unss.sk